

COMUNICAT DE PRESĂ nr. 94/23

Luxemburg, 8 iunie 2023

Hotărârile Curții în cauza C-407/21 | UFC - Que choisir și CLCV și în cauza C-540/21 Comisia/Slovenia
(Drept de reziliere fără comision)

Pachete de servicii de călătorie și pandemia de COVID-19: o reglementare națională care scutește temporar organizatorii de obligația lor de rambursare integrală în caz de reziliere nu este compatibilă cu dreptul Uniunii

Un stat membru nu poate invoca temerea privind apariția unor dificultăți interne pentru a justifica nerespectarea obligațiilor ce rezultă din dreptul Uniunii atunci când această nerespectare nu îndeplinește condițiile forței majore

UFC-Que Choisir și CLCV, două asociații pentru apărarea intereselor consumatorilor, au sesizat Conseil d'Etat (Consiliul de Stat, Franța) cu o cerere de anulare a unei ordonanțe privind condițiile financiare de reziliere a anumitor contracte privind servicii de turism și vacanțe în caz de circumstanțe inevitabile și excepționale sau de forță majoră (cauza C-407/21). Această reglementare a fost adoptată în cadrul pandemiei de COVID-19, pentru a permite organizatorilor de pachete de servicii de călătorie ca, în situația rezilierii („rezoluțiunii”) contractului privind pachetele de servicii de călătorie din cauza unor circumstanțelor inevitabile și extraordinare, să emită un voucher cu o durată de valabilitate de 18 luni, și nu putea conduce la rambursarea plăților efectuate de călători decât dacă acest voucher nu era utilizat în termenul amintit. Această modalitate reprezenta o derogare de la cerințele Directivei privind pachetele de servicii de călătorie care prevede rambursarea integrală a acestor plăți în cel mult 14 zile de la reziliere¹. Potrivit guvernului francez, această măsură urmărea să mențină viabilitatea sectorului turistic împiedicând ca, din cauza numărului mare de cereri de rambursare legate de pandemia de COVID-19, solvabilitatea organizatorilor de pachete de servicii de călătorie să fie afectată în așa măsură încât să le pună în pericol existența.

În hotărârea sa, Curtea declară că statele membre **nu pot invoca forța majoră pentru a scuti, chiar temporar, organizatorii** de pachete de servicii de călătorie **de obligația de rambursare** prevăzută de directivă.

Curtea precizează că „rambursarea” trebuie înțeleasă ca o **restituire în bani**. Legiuitorul Uniunii **nu a avut în vedere posibilitatea de a înlocui această obligație de plată cu o prestație care să aibă o altă formă**, cum ar fi propunerea de acordare a unor vouchere. Obiectivul urmărit de directiva în cauză constă în atingerea unui **nivel ridicat** și cât se poate de uniform **de protecție a consumatorilor**. În fapt, rambursarea în bani este **mai în măsură să contribuie la protecția intereselor călătorilor**, ceea ce nu exclude în mod evident posibilitatea ca acești călători să accepte, pe bază voluntară, rambursarea sub forma unui voucher.

¹ Directiva (UE) 2015/2302 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind pachetele de servicii de călătorie și serviciile de călătorie asociate, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 și a Directivei 2011/83/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Directivei 90/314/CEE a Consiliului I (JO 2015, L 326, p. 1).

În ceea ce privește motivele de reziliere a unui contract privind un pachet de servicii de călătorie, Curtea consideră că o criză sanitară mondială precum **pandemia de COVID-19** trebuie să fie considerată susceptibilă să se încadreze în sfera „circumstanțelor inevitabile și extraordinare” pentru care directiva prevede o rambursare integrală, în calitate de **eveniment care nu poate fi controlat în mod vădit și ale cărui consecințe nu ar fi putut fi evitate chiar dacă s-ar fi luat toate măsurile rezonabile.**

Curtea respinge totodată argumentului invocat de guvernul francez potrivit căruia pandemia de COVID-19, deși intră în sfera „circumstanțelor inevitabile și extraordinare”, constituie în același timp un caz de forță majoră care acoperă cazurile ce depășesc situațiile avute în vedere la adoptarea directivei și permite adoptarea unei reglementări naționale de derogare de la obligația de rambursare integrală. Curtea menționează în această privință că noțiunea de „circumstanțe inevitabile și extraordinare” constituie o aplicare exhaustivă a forței majore în cadrul directivei menționate. Or, directiva nu prevede posibilitate de a deroga de la obligația de rambursare integrală în caz de forță majoră.

În plus, Curtea constată că forța majoră nu poate fi invocată de statele membre nici pentru a justifica adoptarea unei reglementări naționale contrare dispozițiilor unei directive. Astfel, nu sunt îndeplinite în orice caz condițiile de invocare a forței majore deoarece: i) reglementarea în litigiu conduce la o **suspendare provizorie generalizată** a acestei obligații de rambursare, **fără a lua în considerare situația financiară concretă și individuală a organizatorilor de pachete de servicii de călătorie vizati**, ii) consecințele financiare invocate de guvernul francez **ar fi putut fi evitate**, de exemplu prin adoptarea anumitor ajutoare de stat în favoarea organizatorilor de pachete de servicii de călătorie în cauză, iii) respectiva reglementare (care scutește organizatorii de pachete de servicii de călătorie de obligația de rambursare o perioadă care poate ajunge până la 21 de luni) **nu este în mod vădit concepută astfel încât să își limiteze efectele la perioada necesară pentru a remedia dificultățile cauzate de evenimentul susceptibil să intre sub incidența forței majore.**

Curtea amintește, pe de altă parte, că o instanță națională, atunci când este sesizată cu o acțiune în anularea unei reglementări naționale pe care o consideră contrară dreptului Uniunii, este obligată să procedeze la anularea acesteia. Ea adaugă faptul că **nu este aplicabilă în speță** posibilitatea de **a adapta efectele unei hotărâri în anulare în situații excepționale** (de exemplu în condițiile unor considerații imperative legate de protecția mediului sau de aprovizionarea cu energie electrică a unui stat membru): astfel, anularea ordonanței în litigiu nu este susceptibilă să aibă consecințe prejudiciabile asupra sectorului pachetelor de servicii de călătorie de asemenea amployare încât menținerea efectelor sale să fie necesară în vederea protejării intereselor financiare ale operatorilor din acest sector.

În cauza **C-540/21, Comisia/Slovacia**, Curtea urmează în esență raționamentul sintetizat mai sus și constată că, prin adaptarea unei modificări legislative care îi privează temporar pe călători de dreptul de a rezilia contractele privind un pachet de servicii de călătorie fără plata unui comision și de a primi o rambursare integrală, **Republica Slovacă nu și-a îndeplinit obligația care îi revine în temeiul Directivei privind pachetele de servicii de călătorie.**

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Este de competența instanței naționale să soluționeze cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

MENȚIUNE: O acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor, care este îndreptată împotriva unui stat membru care nu își respectă obligațiile care decurg din dreptul Uniunii, poate fi formulată de către Comisie sau de către un alt stat membru. În cazul în care Curtea de Justiție constată neîndeplinirea obligațiilor, statul membru în cauză trebuie să se conformeze de îndată hotărârii pronunțate.

În cazul în care consideră că statul membru nu s-a conformat hotărârii, Comisia poate introduce o nouă acțiune prin care să solicite aplicarea unor sancțiuni pecuniare. Cu toate acestea, în situația în care nu au fost comunicate Comisiei măsurile de transpunere a unei directive, Curtea poate aplica sancțiuni, la propunerea Comisiei, de la stadiul primei hotărâri.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

Textul integral al hotărârilor ([C-407/21](#) și [C-540/21](#)) se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293

Imagini de la pronunțarea hotărârilor sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106

Rămâneți conectați!

